

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26CoP/9/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2220203726
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Patrícia Železníková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2220203726.3

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Patrície Železníkovej a členiek senátu Mgr. Aleny Čakváriovej a JUDr. Blanky Podmajerskej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti A. B., nar. XX.XX.XXXX, a C. B., nar. XX.XX.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, so sídlom Ádorská 41, 929 01 Dunajská streda, deti rodičov matka: D. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. E. XX, XXX XX F., zastúpená JUDr. Denisou Jánošíkovou, advokátkou so sídlom Klincová 35, 821 08 Bratislava, IČO: 31 796 737, a otec: G. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. I. XXX, XXX XX I., zastúpený HAÁR & Partners, s.r.o. so sídlom, Hlavná 5931/80, 929 01 Dunajská Streda, IČO: 50 950 690, v konaní o návrhu matky na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností, na odvolanie matky a otca proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 05.04.2022, č.k. 20P/47/2020-322, takto

rozhodol:

file_0.jpg

file_1.wmf

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II., III. a v súvisiacom výroku IV. zrušuje a vec mu v rozsahu zrušenia v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

file_0.jpg

file_1.wmf

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom maloleté deti A. B., nar. XX.XX.XXXX, a C. B., nar. XX.XX.XXXX zveril do osobnej starostlivosti matke, ktorá ich bude zastupovať a spravovať ich majetok (výrok I.), otcovi uložil povinnosť platiť na každé z maloletých detí výživné vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky od 29.10.2020, dlžné výživné za obdobie od 29.10.2020 do 31.03.2022 10,76 eura na maloletého A. a 10,73 eura na maloletú C. uložil otcovi zaplatiť spolu s výživným za mesiac marec 2022 (výrok II.), zakázal styk otca s maloletými deťmi (výrok III.), o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu (výrok IV.).

2. Rozhodnutie právne odôvodnil § 36 ods.1, § 24 ods. 1,2, § 62 ods. 1,2,4,5, § 75 ods. 1, Zákona o rodine, a skutkovo tým, že na základe vykonaného dokazovania výsluchom matky a rodnými listami maloletých, uznesením zo dňa 22.10.2020, č.k. 15C/82/2020-29 a z 23.10.2020, č.k. 14P/46/2020-23 o zákaze priblíženia, uznesením tamojšieho súdu z 11.10.2020, 4TP/71/2020 o vzatí otca do väzby, potvrdením Okresného riaditeľstva PZ Dunajská Streda (OR PZ DS) z 08.10.2020 a 09.10.2020 o podaní trestných oznámení na otca matkou, potvrdením Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská

Streda (ÚPSVR DS) o poberaní prídavkov na maloleté deti, nájomnou zmluvou matky, potvrdením o návšteve školy A., písomnými podaniami otca, správou Okresnej prokuratúry Dunajská Streda (OP DS) z 19.08.2021, správou ÚPSVR Komárno z 03.12.2021, správou OR PZ DS z 03.09.2021, správou kolízneho opatrovníka z 31.08.2021, znaleckými posudkami na oboch rodičov vyhotovených v trestných konaniach vedených proti otcovi, mal za preukázané, že návrh matky je dôvodný, v časti určenia výživného na maloleté deti dôvodný čiastočne. Konštatoval, že otec je od 22.03.2022 (znovu) vo väzbe, čo mu absolútne znemožňuje vykonávať osobnú starostlivosť o maloletých. Maloleté deti zveril do osobnej starostlivosti matke, po preukázaní že sa o maloleté deti riadne stará. Uviedol, že matke zveril aj právo maloletých zastupovať a spravovať ich majetok. Námietky otca o nedostatku rodičovských kompetencií matky považoval za nedôvodné, nemajúce základ v zistenom skutkovom stave. Návrh otca na odňatie maloletých matke a ich umiestnenie do diagnostického ústavu, resp. náhradnej osobnej starostlivosti svojej sestry a švagra považoval za absurdný, vychádzajúci len z motívu osobnej pomsty otca voči matke. Poukázal na opakovanú snahu otca znížiť dôveryhodnosť matky zdôrazňovaním jej trestných stíhaní, ktoré však sám inicioval a ktoré sa javia ako absolútne neopodstatnené (minimálne v prvých piatich prípadoch už boli odmietnuté). Osobný výsluch otca nevykonal dôvodiac, že dožiadanie zo dňa 19.10.2021 za účelom výsluchu otca nestihol dožiadaný súd vykonať pre prepustenie otca z väzby a ďalšie dožiadanie po opakovanom vzatí otca do väzby nepovažoval za účelné, keďže jeho stanovisko bolo súdu zrejmé z jeho písomných podaní.

3. Zákaz styku otca maloletými deťmi odôvodnil ochranou pred prípadnou ujmou, do úvahy okrem výkonu väzby otca vzal aj stanovisko kolízneho opatrovníka, ktorý poukázal na vyjadrenie maloletého A., že si (zatiaľ) stretnutie s otcom neželá. Dôvodil, že nepovažoval za vhodné, aby maloletí po negatívnych skúsenostiach počas spolužitia rodičov boli bez dôležitého dôvodu vystavovaní podmienkam, ktoré by mohli narušiť ich už stabilizovanú situáciu. Návštevy otca v ústave na výkon väzby by mohli pre ne pôsobiť neprimerane stresujúco.

4. Rozhodnutie o výživnom a jeho výške odôvodnil tým, že otec je od marca 2022 vo väzbe, t.j. v rovnakej situácii ako v čase rozhodovania o výživnom neodkladným opatrením (v novembri 2020) a poukázal na rozhodnutie odvolacieho súdu v tomto smere. Uviedol, že aj keď ide o rozhodnutie vo veci samej, z vykonaného dokazovania nevyplýva, že by otec mal možnosti a schopnosti zabezpečovať maloletým výživné vo vyššej miere. Zročné výživné za obdobie od 29.10.2020 (deň začatia konania) do 31.3.2022 uložil otcovi zaplatiť jednorázovo podľa § 232 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP). Odôvodnenie výpočtu: 29.10.2020 a deň vykonateľnosti neodkladného opatrenia dňa 10.11.2020 o výživnom na maloleté deti v rovnakom rozsahu, zohľadnil sumu 45,03 eura (č.l. 308 - 310 spisu), ktorú otec už zaplatil (z tejto sumy započítal na A. 22,53 eura a na C. 22,50 eura) z ktorých odrátal sumu pripadajúcu na obdobie medzi začatím konania a vykonateľnosťou neodkladného opatrenia. O trovách konania rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len CMP).

5. Proti výroku III. rozsudku podal v zákonnej lehote podľa § 62 ods. 1 CMP odvolanie otec, navrhujúci ho spolu so závislým výrokom IV. zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Namietal nevykonanie náležitého dokazovania súdom prvej inštancie, odôvodňujúci prijatý záver o zákaze styku a nedostatočné odôvodnenie. Názor o nevyhnutnosti zákazu styku súd založil iba na tvrdeniach matky a kolízneho opatrovníka, pričom výsledky znaleckého dokazovania vykonaného na účely trestného konania nie sú vo vzťahu k tomuto konaniu dostatočné a relevantné. Absentujú akékoľvek dôkazy vo vzťahu k záujmom a potrebám maloletých detí napr. psychologické vyšetrenie, resp. posúdenie maloletých, lekárske správy, správy zo školy alebo z predškolského zariadenia alebo aspoň referátu poradenskopsychologických služieb príslušného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ktoré by aspoň v základoch reflektovali ich vzťah k nemu. Relevantné dokazovanie za účelom zistenia skutočného stavu veci nebolo vykonané ani po tom, čo v priebehu konania opakovane (naposledy návrhom na zrušenie neodkladného opatrenia Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 05.11.2020, č.k. 20P/47/2020 - 48 a na pojednávaní konanom dňa 05.04.2022) poukázal na to, že z doposiaľ vykonaných dôkazov jeho násilné správanie vo vzťahu k maloletým deťom nevyplýva a poukazoval aj na obsah návrhu na začatie konania, v ktorom matka násilie či agresivitu vo vzťahu k maloletým výslovne poprela. Správa kolízneho opatrovníka taktiež nekonštatuje takého jeho správanie sa k maloletým deťom, ktoré by zakladalo

zásah do jeho rodičovských práv formou úplného zákazu styku. So zreteľom na značný čas, ktorý uplynul od vykonateľnosti nariadenia neodkladného opatrenia, za ktorý k preukázaniu akéhokoľvek hmotnoprávneho základu odôvodňujúceho takto dlho trvajúce opatrenie súdu, ktoré obmedzuje jeho rodičovské práva bez osvedčenia reálneho dôvodu, považoval za neprimeraný zásah. Jediným kritériom pre vyslovenie zákazu styku rodiča s dieťaťom je aktuálna nevyhnutnosť takéhoto opatrenia a záujem dieťaťa, z ktorého táto nevyhnutnosť vyplýva. V danom prípade však bol zákaz styku vyslovený iba na základe návrhu matky. Súd prvej inštancie bez akejkoľvek snahy o zistenie skutočného stavu, jeho vzťahu s maloletými, sa s návrhom matky stotožnil, pričom potreby a záujmy maloletých ako ani skutočnosť, že od roku 2020, na základe zákazu vyslovenom neodkladným opatrením nemá s maloletými deťmi žiadny kontakt, nezohľadnil. Od tej doby si nemohol budovať s maloletými vzťah, pričom konajúci súd a orgány sociálnoprávnej ochrany detí, každý vo svojej pôsobnosti, by mali aktívne skúmať či dôvody neodkladného opatrenia stále trvajú, či sa toto opatrenie postupom času a zmenou okolností nestalo neprimeraným. Vyššie označené inštitúcie od zakázania styku nevykonali relevantné procesné postupy, ktoré by vytvorili podmienky na obnovenie jeho styku s maloletými deťmi. Taktiež nedošlo k prehodnoteniu ust. § 25 ods. 3 Zákona o rodine, či by v danom prípade nebolo dôvodné namiesto úplného zákazu styku nariadiť aspoň obmedzený styk bez prítomnosti matky formou asistovaného styku v špecializovanom zariadení, ako ani skutočnosti, či určité jeho agresívne správanie nebolo aspoň z časti spôsobené frustráciou z nečinnosti príslušných inštitúcií, predovšetkým súdu (obsah súdneho spisu OS DS sp.zn. 20P/47/2020). Mal za to, že v danom prípade došlo k porušeniu nielen vnútroštátnych predpisov ale aj Dohovoru o právach dieťaťa, najmä jeho čl. 8 ods. 1 a 9.

6. Proti výroku II. rozsudku podala v zákonnej lehote podľa § 365 ods. 1 písm. f), g) CSP, § 62 ods.1 CMP odvolanie matka, navrhujúc ho zmeniť a výšku výživného na maloleté určiť v zmysle jej návrhu v sume 250 eur a 200 eur mesačne a určiť zročné výživné. Namietala výšku výživného v minimálnom rozsahu, kedy sa súd nesprávne uspokojil so skutočnosťou, že otec je vo väzbe od začiatku konania a nehodnotil, že sa úmyselným konaním sám zbavil objektívnej možnosti plniť svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletým deťom. Súd prvej inštancie svojim rozhodnutím pri určení výživného v minimálnom rozsahu absolútne zvýhodnil otca a poškodil záujem maloletých detí, keď nevychádzal z potenciality jeho príjmu. Otec pred vzatím do väzby, napriek tomu, že bol evidovaný ako nezamestnaný, pravidelne pracoval bez zmluvy, chodil na fušky. Z jeho príjmu cca 850 eur mesačne, boli uhrádzané náklady na bývanie, či potreby domácnosti a detí. Namietala vyčíslenie dlžného výživného za obdobie od 29.10.2020 do 31.03.2022, ktoré súd odôvodnil tým, že dňa 10.11.2020 nadobudlo vykonateľnosť neodkladné opatrenie, ktorým bola uložená otcovi vyživovacia povinnosť v rovnakom rozsahu, pritom opomenul skutočnosť, že právoplatnosťou rozhodnutia vo veci samej neodkladné opatrenie upravujúce túto vyživovaciu povinnosť zaniká. V období od 29.10.2020 do 31.03.2022, napriek nariadenému neodkladnému opatreniu otec uhradil výživné výlučne vo výške 45,03 eura (na mal. A. 22,53 eura a na mal. C. 22,50 eura), avšak za predmetné obdobie mal uhradiť sumu 563,48 eura na mal. A. a 563,48 eura na mal. C., znenie výroku rozhodnutia vak predpokladá, že otec výživné uhradil, ktoré však uhradené nebolo.

7. Matka vo vyjadrení (zo dňa 24.06.2022) k odvolaniu otca navrhla rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku III. potvrdiť ako správne. Uviedla, že otec nemá reálny záujem o kontakt s maloletými deťmi. Návrh podala v čase, kedy sa otec nachádzal vo väzbe z dôvodu podozrenia zo spáchania trestného činu nebezpečného vyhrážania a v zmysle vykonaného dokazovania v trestnom konaní sa jej otec mal vyhrážať a to niekedy aj pred deťmi. Dňa 08.04.2021 bola na otca podaná Okresnou prokuratúrou Dunajská Streda obžaloba vo veci nebezpečného vyhrážania voči nej a konanie nie je doposiaľ právoplatne ukončené. Dňa 22.06.2021 bolo unesením OR PZ Dunajská Streda, ČVS: ORP/590/2-VYS-DS-2020 voči otcovi vznesené obvinenie pre zločin sexuálneho zneužívania, v zmysle ktorého mal sexuálne zneužívať jej dcéru z predchádzajúceho vzťahu, maloletú C. a to aj v čase, kedy sa v byte nachádzali aj obe ich vlastné maloleté deti. Uviedla, že otec bol počas trvania tohto súdneho konania dňa 30.09.2021 z väzby prepustený a nevykonal jediný úkon smerom k obnoveniu kontaktu s maloletými deťmi ale ju vystavoval stresovým situáciám, neustále zvonil na domový zvonček, čím ju šikanoval a zastrašoval. Dňa 21.03.2022 sa so zbraňou vyhrážal jej sestre, ktorá na neho podala oznámenie a dňa 22.03.2022 bol zadržaný a aktuálne je opätovne vo výkone väzby. Je pravdou, že sa voči maloletým deťom nesprával násilne, avšak sa správal násilne voči nej v ich prítomnosti. Maloleté deti si pamätajú jeho správanie a nepríjemnú atmosféru domova a z otca majú strach. Maloletý A. uviedol, že má z otca strach a nemá záujem sa s ním stretávať. Uviedla, že otec je viacnásobne súdne trestaný a tiež vykonával trest odňatia slobody. Zákaz styku považuje za dôvodný, vychádza z potrieb maloletých detí

a potreby ich ochrany pred otcom, ktorý nie je vhodným výchovným príkladom pre maloleté deti. Napriek zákazu priblíženia a jej kontaktovania, v prípade jeho pobytu na slobode ju zastrašuje a šikanizuje. Poukázala na rozsudok Krajského súdu v Nitre z 13.11.2014, sp. zn. 8Co/713/2014. Konanie otca ohrozuje mravnosť maloletých detí, poskytuje im nevhodný životný príklad, ktoré boli v čase spolužitia rodičov vystavované násilnému konaniu otca voči nej, vyhrážaniu sa jej likvidáciou, ublížením na zdraví či vzatím maloletých detí.

8. Otec vo vyjadrení (zo dňa 19.12.2022), poprel tvrdenia matky, že by sa o deti po prepustení z väzby nezaujímal, keď kontaktoval samotnú matku alebo aj cez Úrad práce sociálnych vecí a rodiny. Uviedol, že Okresný súd Pezinok dňa 18.11.2022 vyhlásil jeho nevinu zo skutku, z ktorého ho matka obviňovala. Namietal, že súd ku svojmu záveru o zákaze styku nevykonával od roku 2020 žiadne dokazovanie a napriek tomu, že sa výsluchu na súde dožadoval, súd ho nevypočul, čím boli porušené jeho procesné práva. Uviedol, že nesúhlasí so zverením detí matke a určením akéhokoľvek výživného, keďže jeho príjme je nulový. Mal za to, že samotné trestné stíhania, bez preukázania jeho viny nepostačujú na taký zásah do jeho rodičovských práv ako je zákaz styku.

9. Matka vo vyjadrení k vyjadreniu otca (zo dňa 19.12.2022) zotrvala na svojom vyjadrení zo dňa 24.06.2022 k odvolaniu otca. Ak otec opätovne navrhuje zverenie maloletých detí do starostlivosti krstných rodičov, poukázala na závery súdu prvej inštancie. Pokiaľ uvádza, že je trestne stíhaná vo veci krivého obvinenia a krivej výpovede, tieto inicioval otec a ku dnešnému dňu neboli právoplatne ukončené. Otec neustále podáva oznámenia a sťažnosti a nie je schopný prevziať zodpovednosť za svoje konanie. Nijako nepreukázal, že dňa 18.12.2022 Okresný súd Pezinok vyhlásil „jeho nevinu“. Otec je stále vo väzbe a na deň 23.01.2023 je nariadené hlavné pojednávanie vo veci 18T/30/2021 na Okresnom súde Dunajská Streda pre prečin nebezpečného vyhrážania.

10. Odvolací súd po zistení, že odvolanie otca a matky proti rozsudku bolo podané včas, preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie, kedy nie je viazaný dôvodmi a rozsahom odvolania (§ 66, § 65 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 378 ods. 1, 385 ods. 1 CSP, a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu nie je možné potvrdiť ani zmeniť, ale je potrebné ho zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

11. V danom posudzovanom prípade súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zo dňa 05.04.2022, č.k. 20P/47/2020-322, zveril maloleté deti do osobnej starostlivosti matke, ktorá ich bude zastupovať a spravovať ich majetok, otcovi určil vyživovaciu povinnosť na každé z detí vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa od 29.10.2020, dlžné výživné za obdobie od 29.10.2020 do 31.03.2022 uložil otcovi zaplatiť spolu s výživným za mesiac marec 2022 a zakázal styk otca s maloletými deťmi. Otec podal odvolanie proti výroku III., ktorým súd zakázal jeho styk s maloletými deťmi, matka podala odvolanie voči výroku II. o výživnom na maloleté deti.

12. Uznesením zo dňa 05.11.2020, č.k. 20P/47/2020-48 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave zo dňa 25.11.2020 nariadeným neodkladným opatrením na čas do právoplatného skončenia konania sp.zn. 20P/47/2020 boli maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti matky, určená vyživovaciu povinnosť otcovi na každé z detí vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa a bol zakázaný styk otca s maloletými deťmi. Uznesenie v časti vysloveného zákazu styku nadobudlo vykonateľnosť a právoplatnosť dňa 10.11.2020.

13. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

14. Podľa § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné

skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

15. Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia, pričom štruktúra odôvodnenia súdneho rozhodnutia je rámcovo upravená v zákone. Výkladom tohto ustanovenia treba dospieť k záveru, že s tam uvedenými požiadavkami je v rozpore nielen úplný, či čiastočný nedostatok (absencia) dôvodov rozhodnutia, ale napr. aj existencia extrémneho nesúladu medzi právnymi závermi súdu a jeho skutkovými zisteniami, resp. prípad, keď právne závery zo skutkových zistení pri žiadnej nožnej interpretácii nevyplývajú, a napokon tiež len všeobecné súhrnné zistenia bez špecifikácie jednotlivých dôkazov, z ktorých mali byť vyvedené. Právo (strany sporu) a povinnosť (súdu) na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého jurisdikčného aktu (rozhodnutia). Účelom odôvodnenia rozhodnutia je totiž preukázať jeho správnosť, logicky, vnútorne kompaktné a neprotirečivo vysvetliť myšlienkový postup súdu vedúci k rozhodnutiu i s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Niet v ňom miesta pre dohady a domnienky. Súčasne je i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní súdnych rozhodnutí, ktoré preto musia byť preskúmateľné.

16. Vzhľadom na zákonnú povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 389 ods. 1 CSP, odvolací súd skúmal, či konanie v predmetnej veci takouto vadou netrpí. Osobitne sa zamerail na skúmanie, či v konaní (ne)došlo k odňatiu možnosti účastníkov konať pred súdom, pod ktorou treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Táto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky, okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

17. Súd je povinný rozsudok odôvodniť spôsobom zakotveným v ustanovení § 220 ods. 2 CSP, čo je jedným z princípov riadneho a spravodlivého procesu vyplývajúcich z Listiny základných práv a slobôd ako aj z článku 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý predstavuje súčasť práva na spravodlivý proces. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov a právnymi závermi. Stav, kedy rozsudok neobsahuje náležitosti uvedené v ust. § 220 ods. 2 CSP vedie v konečnom dôsledku k tomu, že sa stáva nepreskúmateľným. Ak je rozhodnutie súdu prvého stupňa nepreskúmateľné, musí ho odvolací súd zrušiť, pretože inak by zaťažil konanie vadou, ktorá môže mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

18. Nedostatok odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutia je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces. Judikatúra nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument. Aj rozhodnutie formou uznesenia (ak nejde o rozhodnutie, ktorým sa celkom vyhovuje návrhu, ktorému nikto neodporoval alebo o uznesenie, ktoré sa týka vedenia konania) musí obsahovať odôvodnenie, pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka. Odôvodnenie písomného vyhotovenia rozhodnutia súdu musí obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozhodnutia. Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal; niet v ňom miesta pre dohady a domnienky.

19. Zákonom požadované riadne a presvedčivé odôvodnenie písomnej formy rozhodnutia súdu je nie len formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť vydaniu obsahovo nezodôvodnených, nepresvedčivých alebo neurčitých a nezrozumiteľných rozhodnutí, ale má byť v prvom rade prameňom poznania úvah súdu tak v otázke zisťovania skutkového stavu veci, ako aj v právnom posúdení veci. Inak povedané, účelom odôvodnenia rozhodnutia je predovšetkým preukázať jeho správnosť a odôvodnenie súčasne musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí súdu, t.j. musí byť preskúmateľné. Porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

20. Podľa § 35 CMP súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

21. Podľa § 36 CMP súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

22. Podľa § 398 ods. 1 písm. b/ CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súdne správnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

23. Podľa § 398 ods. 1 písm. c/ CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

24. Podľa § 391 ods. 1 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

25. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že súd prvej inštancie v ňom uviedol obsah návrhu matky, ako sa k predmetu konania vyjadrili obaja rodičia a kolízny opatrovník, označil vykonané dôkazy a citoval právne predpisy vzťahujúce sa na posudzovaný prípad. Rozhodnutie vo vzťahu k úprave vyživovacej povinnosti otca odôvodnil tým, že otec sa od marca 2022 opätovne nachádza vo väzbe, t.j. ako v čase rozhodovania o výživnom neodkladným opatrením v novembri 2020, odkazujúc na dôvody uznesenia Krajského súdu v Trnave č.k. 24CoP/24/2021-97 zo dňa 06.07.2021 o neodkladnom opatrení a tým, že z vykonaného dokazovania mu nevyplývali také možnosti a schopnosti otca, ktoré by umožňovali určiť výživné vo vyššej miere. Zákaz styku otca maloletými deťmi odôvodnil ochranou detí pred prípadnou ujmom, do úvahy okrem výkonu väzby otca vzal aj stanovisko kolízneho opatrovníka, ktorý poukázal na vyjadrenie maloletého A., že si (zatiaľ) stretnutie s otcom neželá. Dôvodil, že nepovažoval za vhodné, aby maloletí po negatívnych skúsenostiach počas spoluzitia rodičov boli bez dôležitého dôvodu vystavovaní podmienkam, ktoré by mohli narušiť ich už stabilizovanú situáciu a že návštevy otca v ústave na výkon väzby by mohli byť pre ne neprimerane stresujúce.

26. Vo vzťahu k určovaniu výživného odvolací súd vo všeobecnosti považuje za potrebné uviesť, že platná právna úprava vyživovacej povinnosti rodičov k deťom (§ 62 ods. 1 Zákona o rodine) je založená na rovnakom postavení muža (otca) a ženy (matky). Obaja rodičia tak majú povinnosť prispievať na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov (§ 62 ods. 2 veta prvá Zákona o rodine). Schopnosti predstavujú subjektívne kritérium určovania rozsahu vyživovacej povinnosti a rozumie sa nimi vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby rodiča, zdravotným stavom, vlohami, nadaním, nadobudnutými vedomosťami a získanými skúsenosťami. Z hľadiska vyživovacej povinnosti je podstatné, ako sa prejavia v reálnych schopnostiach dosahovania príjmu. Subjektívne schopnosti sa však môžu realizovať len v rámci objektívne daných možností, ktoré determinuje reálna situácia na trhu práce, miera nezamestnanosti v regióne, v príslušnom odbore, vekovej kategórii, dosahované zárobky v danom povolání. Majetkové pomery rodiča umožňujú komplexne posúdiť celkovú situáciu, životnú úroveň rodiča pre potreby výživného, keďže príjmové pomery samy osebe neposkytujú úplný obraz o situácii povinného rodiča. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery rodiča je potrebné prihliadnuť aj vtedy, ak sa rodič vzdá bez

dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako je potrebné prihliadať aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré rodič na seba berie. Obligatórnym zákonným hľadiskom je tiež osobný výkon starostlivosti o dieťa (§ 62 ods. 4 Zákona o rodine). Uvedené konanie sa chápe ako určitá hodnota, ktorá sa pri určovaní výživného nemôže nebrať do úvahy. Hoci zákon používa termín „prihliada sa“, osobnú starostlivosť nepochybne kladie na roveň finančnému zabezpečeniu výživy. Miera, v akej treba prihliadať na osobnú starostlivosť o dieťa v rámci plnenia vyživovacej povinnosti, sa mení podľa veku dieťaťa, resp. jeho zdravotného stavu. Najvýznamnejší podiel bude predstavovať pri deťoch najnižšieho veku, kde je osobná starostlivosť najnáročnejšia.

27. Rozsah vyživovacej povinnosti rodiča je limitovaný odôvodnenými potrebami dieťaťa (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine), pričom dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (§ 62 ods. 2 veta druhá Zákona o rodine). Odôvodnené potreby dieťaťa sú rôzne podľa okolností konkrétneho prípadu, sú závislé predovšetkým od veku a zdravotného stavu dieťaťa, jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu a obsahu jeho prípravy na budúce povolanie a celkové uplatnenie v spoločenskom živote, výšky eventuálnych vlastných príjmov a pod. Avšak odôvodnené potreby dieťaťa neurčujú len tieto okolnosti, sú bezprostredne ovplyvňované i schopnosťou a možnosťou rodičov. Ak sú reálne možnosti a schopnosti rodičov veľmi obmedzené, sú odôvodnenými len bežné potreby dieťaťa, ktoré nepresahujú obvyklú základnú mieru všetkých nevyhnutných potrieb, nutných pre život kultúrneho človeka. Ak sú reálne možnosti a schopnosti rodičov veľmi široké, sú odôvodnenými tiež ďalšie potreby dieťaťa, ktoré nie sú nevyhnutné, ale - práve so zreteľom napr. k veku a zdravotnému stavu dieťaťa, jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu a obsahu jeho prípravy na budúce povolanie a celkové uplatnenie v spoločenskom živote - prospešné všestrannému vývoju dieťaťa vo vyspelejšej spoločnosti.

28. Odvolací súd zdôrazňuje, že v konaní o veciach maloletých, ktoré možno začať aj bez návrhu, sa súd spravuje vyšetrovacou zásadou, ktorej dôsledkom je primárna zodpovednosť súdu za zistenie skutočného stavu, ktorá je jeho povinnosťou, ktorú bude musieť splniť bez ohľadu na dôkazné návrhy a aktivity účastníkov (§ 35 a § 36 CMP). Súd je v takomto konaní povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci. Aj keď návrhy na ďalšie dokazovanie účastníkmi v konaní neboli produkované, súd prvej inštancie mal postupovať v súlade s vyššie uvedeným zákonným ustanovením, mal vykonať dokazovanie na zistenie skutočného stavu, na základe ktorého by mohol ustáliť kvalifikovanú zmenu pomerov od posledného rozhodnutia súdu o výživnom a posúdiť zákonné predpoklady pre rozhodnutie o zmene výšky výživného v zmysle kritérií § 62, § 75 ods. 1 a § 78 ods. 1 Zákona o rodine.

29. Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti o výživnom (výrok II.) nie je možné potvrdiť ani zmeniť a je dôvodné ho zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie totiž nemožno ustáliť, či a s akým výsledkom v zmysle zákonných kritérií určovania výživného na maloleté dieťa, konajúci súd vyhodnocoval zárobkové pomery, možnosti a schopnosti rodičov, odôvodnené potreby maloletých detí a s akým záverom. Súd prvej inštancie neustálil rozsah odôvodnených potrieb maloletých detí (a uviedol len ich vyčíslenie matkou v zmysle jej návrhu), ktoré majú predstavovať vyčíslenie všetkých pravidelných a nepravidelných platieb na dieťa tak, aby odôvodnené potreby dieťaťa boli jednoznačne určiteľné. Tieto musia vychádzať zo základných potrieb (bývanie, stravovanie, ošatenie, zdravotná starostlivosť, náklady súvisiace o školskou dochádzkou a pod.). Následne súd musí tieto posudzovať vo vzťahu k zárobkovým možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom rodičov a to za celé posudzované obdobie. Súd len vo všeobecnosti uviedol, že otec je od počiatku konania vo väzbe a nezaoberal sa potencialitou jeho príjmu, z ktorého by vychádzal pri určení výživného ktorý by otec mohol dosahovať, pokiaľ by nebol vo výkone väzby. Nesprávne iba odkázal na odôvodnenie uznesenia Krajského súdu v Trnave č.k. 24CoP/24/2021-97 zo dňa 06.07.2021 o neodkladnom opatrení, ktoré v prípade rozhodovania vo veci samej, v konaní v ktorom je súd povinný vykonať potrebné dokazovanie, nemá žiadnu relevanciu. Ak sa rodič svojím úmyselným konaním, ocitol vo výkone väzby (výkone trestu), zbavil objektívnej možnosti plniť svoju vyživovaciu povinnosť voči svojim maloletým deťom, nemožno danú okolnosť pripísať na ich ťarchu. Skutočnosť, že sa otec nachádzal vo výkone väzby pre podozrenie zo zavineného protiprávneho konania, t.j. zo subjektívnych dôvodov na jeho strane došlo k strate jeho potenciálnych príjmov, bolo dôvodné posúdiť v súlade s § 75 ods. 1 Zákona o rodine. To znamená, že na reálne zárobkové možnosti súd neprihliada, ak si rodič v dôsledku vlastného zavinenia znemožní dosahovanie príjmov (v širšom ponímaní vzdá sa výhodnejšieho zamestnania, resp. majetkového prospechu), napr. tým, že je vo výkone väzby, prípadne

si odpykáva trest odňatia slobody. Ak by súd prihliadol na aktuálny stav otca (tak ako v tomto prípade súd prvej inštancie), musel by konštatovať, že ak výživou povinný subjekt nepracuje, reálne nemá možnosti, resp. príjem na to, aby si plnil vyživovaciu povinnosť, nemusí platiť výživné nad rámec nevyhnutnej miery. Takýto postup by bol však v príkrom rozpore so záujmami maloletých detí a bol by neakceptovateľný. Práve na takúto situáciu sa vzťahuje princíp potenciality uplatňovaný v otázkach výživného, t.j. vychádza sa z toho, aký príjem by mohol rodič dosahovať, keby sa nevyhýbal práci, resp. keby sa spáchaním trestného činu nevytlúčil z účasti na trhu práce. Z obsahu rozhodnutia ďalej nie je zrejmé, ako súd prvej inštancie ustálil majetkové pomery rodičov a akým spôsobom zohľadnil osobnú starostlivosť o maloleté zo strany matky. Pokiaľ sa v posudzovanej veci v odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie týmito podstatnými skutočnosťami dôsledne resp. vôbec nezaoberal nevyhodnocoval ich, a rozhodnutie odôvodnil len stručnou konštatáciou, že z vykonaného dokazovania mu nevyplývali možnosti a schopnosti otca umožňujúce určiť výživné vo vyššej miere, jeho závery nie sú udržateľné. Súd prvej inštancie tiež nevykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom pre zistenie skutočného stavu veci, keď nemal preukázaný príjem matky, poberanie rodičovského príspevku a sirotského a vdovského dôchodku, teda nie je zrejmé na základe akého dokazovania ustálil, že matka má mesačne k dispozícii sumu 1.015 eur. Z obsahu spisu vyplýva iba preukázanie poberania prídavkov na deti a rodičovský príspevok za rok 2020. Vzhľadom na vyššie uvedené, nie je možné odvolacie námietky matky vo vzťahu k prijatým skutkovým záverom a ich právnomu posúdeniu ani dôsledne a riadne vyhodnotiť. Odvolací prisvedčuje námietke matky o nesprávnom výpočte zročného výživného, ktoré bol súd prvej inštancie povinný vypočítať za celé posudzované obdobie a do celkovej sumy započítať len skutočné plnenia otca a to bez ohľadu na neodkladné opatrenia o výživnom, v zmysle ktorého mal otec plniť a neplniť.

30. Podľa § 25 ods. 1, 2 Zákona o rodine rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode. Ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

31. Podľa § 28 ods. 1, 2 Zákona o rodine súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa, b) zastupovanie maloletého dieťaťa, c) správa majetku maloletého dieťaťa. Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujem maloletého dieťaťa.

32. Zákon o rodine používa pojem rodičovské práva a povinnosti ako určité synonymum pojmu „rodičovskej zodpovednosti“ v súlade s odporúčaním výboru ministrov RE č. 4/84. Rodičovské práva a povinnosti sú budované na zásadne rovnoprávnom postavení otca a matky pri ich výchove, pričom zákon nerozlišuje, či ide o dieťa manželské alebo nemanželské. Úlohou rodičovských práv a povinností je jednak ochrániť práva dieťaťa, jednak poskytnúť rodičovi prostriedky a priestor, aby mohol svoju výchovnú povinnosť realizovať. Rodič má nielen povinnosť dieťa vychovávať, ale je to aj jeho právo. Rodičovské práva a povinnosti, vrátane zastupovania maloletého dieťaťa a správy jeho majetku patria osobám, ktoré sú podľa zákona považované za rodičov, teda žene, ktorá dieťa porodila - matke a mužovi, ktorému svedčí domnienka otcovstva. Pre oboch platí podmienka plnej spôsobilosti na právne úkony, pričom rodičia sú pri výkone týchto práv zásadne rovnoprávni. K prelomeniu tejto zásady môže dôjsť len výnimočne v situáciách, keď jeden z rodičov nežije, alebo nie je známy, alebo nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, tiež keď bol jednému z rodičov pozastavený výkon rodičovských práv a povinností, alebo bol vo výkone rodičovských práv a povinností obmedzený alebo pozbavený. Pozastavenie, obmedzenie, pozbavenie výkonu rodičovských práv patrí výlučne do právomoci súdu, ktorý ich môže uložiť iba a len v prípade, ak sa naplnia zákonom kvalifikované skutočnosti dané v § 38 Zákona o rodine. Pozastavenie výkonu rodičovských práv a povinností vyžaduje existenciu závažnej prekážky brániacej rodičovi vykonávať rodičovské práva a povinnosti a skutočnosť, že si pozastavenie vyžaduje najlepší záujem maloletého dieťaťa. Obmedzenie výkonu rodičovských práv a povinností spočíva vždy v zavinenom správaní rodičov, v prípade pozbavenia výkonu rodičovských práv a povinností ide o zneužívanie rodičovských práv a povinností alebo o ich zanedbávanie závažným spôsobom napriek predchádzajúcim upozorneniam.

33. Právo na styk rodiča s maloletým dieťaťom je špeciálnou zložkou rodičovských práv a povinností, ktoré vychádza z čl. 41 ods. 4 ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky, v zmysle ktorého starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu

a starostlivosť (ide o obojstranné právo). Jeho obsahom je tak právo rodiča na kontakt s dieťaťom, ako aj právo dieťaťa na starostlivosť zo strany jeho rodiča. Rodič, ktorý nemá maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, resp. s ním nežije v spoločnej domácnosti, je v prevažnej miere vylúčený zo sústavného výkonu rodičovských práv a povinností. Realizáciou styku s ním však dochádza k ich výkonu, preto je styk rodiča s maloletým dieťaťom významným faktorom ovplyvňujúcim jeho ďalší život. Zákaz styku rodiča s maloletým dieťaťom podľa § 25 ods.3 Zákona o rodine je špecifickým druhom obmedzenia rodičovských práv, predstavujúci vážny a výnimočný zásah do práv a právom chránených záujmov maloletého dieťaťa, ako aj jeho rodiča. Každý takýto zásah musí byť preto náležite dôvodný, pretože v dôsledku zákazu styku môže dôjsť k ďalšiemu ochladeniu citových väzieb medzi rodičom a dieťaťom a prehĺbeniu narušenia vzájomných vzťahov, pretože sa ním rodičovi celkom odoberá právo sýkať sa s dieťaťom, a to akýmkoľvek spôsobom. Vo výnimočných prípadoch, pokiaľ to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa a všeobecný súd styk rodiča s maloletým dieťaťom zakáže, musí byť jednoznačne v súdnom konaní preukázané, že takýto postup je v záujme maloletého dieťaťa. Spravidla ide o prípady, keď oprávnený rodič styk s maloletým dieťaťom zneužíva takým spôsobom, že to má priamy negatívny vplyv na zdravý vývin maloletého dieťaťa, vrátane prostriedkov donútenia, ak môže takéto opatrenie viesť k sledovanému cieľu a ak je primerané.

34. Podľa čl. 3 ods.1 Dohovoru o právach dieťaťa prijatého dňa 20. novembra 1989 v New Yorku podpísaného v mene Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky v New Yorku 30. septembra 1990, ktorý pre Českú a Slovenskú Federatívnu Republiku nadobudol platnosť v súlade so svojim článkom 49 ods. 2 dňom 6. februára 1991, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

35. Podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, dieťa má právo na zachovanie vzťahov so svojimi rodičmi ale aj právo na zachovanie svojej totožnosti a rodinných väzkov v súlade so zákonom.

36. Podľa čl. 9 ods. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, uznávajú právo dieťaťa oddeleného od jedného alebo oboch rodičov udržiavať pravidelné osobné kontakty s oboma rodičmi, ibaže by to bolo v rozpore so záujmami dieťaťa.

37. Podľa čl. 18 Dohovoru o právach dieťaťa, štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, vynaložia všetko úsilie na to, aby sa uznala zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Rodičia alebo v zodpovedajúcich prípadoch zákonní zástupcovia, majú prvotnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Základným zmyslom ich starostlivosti musí pritom byť záujem dieťaťa.

38. Odvolací súd poukazuje v súvislosti so skúmaním najlepšieho záujmu maloletého na Dohovor o právach dieťaťa, ktorý vo svojom článku 3 ods. 1 stanovuje, že záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, či je už uskutočňovaná verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi. Zároveň článok 8 ods. 1 Dohovoru predpokladá, že štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, vynaložia všetko úsilie na to, aby bola uznaná zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa a základným zmyslom ich starostlivosti musí byť pritom záujem dieťaťa. Rovnako tak Listina základných práv a slobôd vo svojom článku 32 ods. 1 v spojení s ods. 4 určuje, že rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona, pričom starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov môžu byť obmedzené a neplnoleté deti môžu byť od rodičov odlúčené proti ich vôli len rozhodnutím súdu na základe zákona.

39. Potreba zabezpečenia ochrany maloletého z hľadiska vnútroštátnej úpravy vychádza najmä zo Zákona o rodine č. 36/2005 Z. z. Sleduje sa najmä záujem maloletého dieťaťa, ktorý bol ako zásada zakotvená prijatím zákona č. 175/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o rodine. V zmysle uvedenej zásady je záujem maloletého dieťaťa prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa, okrem iného, zohľadňuje úroveň starostlivosti o dieťa, bezpečnosť dieťaťa, ako aj bezpečnosť a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, ohrozenie vývinu dieťaťa a pod. V záujme maloletého dieťaťa v najširšom slova zmysle je, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerance a harmónie, aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu

rozvoju jeho osobnosti, nadania a rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju.

40. Vychádzajúc z uvedeného bolo pri odvolacom prieskume v zmysle podaného odvolania otca proti výroku III. rozsudku podstatným, či v posudzovanom prípade, aj s poukazom na zákaz styku otca s maloletými deťmi nariadeným neodkladným opatrením, ktorý trval od 11/2020, so zohľadnením následného vývoja vo veci bol aj v čase konečného rozhodnutia navodený stav, kedy je takéto výnimočné opatrenie aj naďalej v záujme maloletých detí nevyhnutné, a to nielen z hľadiska ohrozenia ich fyzického či psychického zdravia, ale aj z hľadiska ohrozenia ich mravného vývoja alebo z hľadiska nevhodnosti životného príkladu rodiča pre maloleté deti so zreteľom na spôsob života, ktorý rodič vedie, prípadne z hľadiska iného zásadného negatívneho vplyvu nepriaznivo pôsobiaceho na vývoj maloletých detí. Dodáva, že aj keď zákon zákaz styku rodiča autoritatívne vyslovený súdom neobmedzuje stanovením nejakej lehoty, jedná sa o opatrenie časovo obmedzené, keďže z pozitívneho záväzku štátu na poli ústavnej garancie a ochrany rodičovstva a rodiny (čl. 32 Listiny základných práv a slobôd, čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) vyplýva, že súdy majú za povinnosť procesnými prostriedkami, ktoré im zveruje právny poriadok, vytvárať predpoklady pre narovnanie narušených vzťahov medzi rodičmi a deťmi a spolu s orgánmi sociálnoprávnej ochrany (každý vo svojej pôsobnosti) sú povinné aktívne skúmať, či dôvody tohoto opatrenia trvajú, inými slovami, či sa toto opatrenie postupom času a zmenou okolností nestalo neprimeraným (uznesenie Ústavného súdu SR III. ÚS 655/2014).

41. Odvolací súd vychádzajúc z obsahu súdneho spisu a odôvodnenia napádaného rozsudku v prvom rade konštatuje nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia, v ktorom súd prvej inštancie bez ďalšieho iba stroho a vágne dôvodil iba ochranou detí pred prípadnou ujmom, že nepovažuje za vhodné, aby boli maloletí po negatívnych skúsenostiach počas spolužitia rodičov vystavovaní podmienkam, ktoré by mohli narušiť ich stabilizovanú situáciu a že návštevy otca v ústave na výkon väzby by mohli byť pre ne neprimerane stresujúce. Tu odvolací súd pripomína, že predmetom konania nebolo rozhodovanie o úprave styku otca s maloletými deťmi, ale výlučne návrh matky na zákaz styku otca s maloletými deťmi. Z rozhodnutia nevyplýva, ako súd prvej inštancie vyhodnocoval dopad zákazu styku trvajúci od 11/2020 na maloleté deti v čase svojho konečného rozhodnutia, nie je zrejmé o aké negatívne skúsenosti detí počas spolužitia rodičov ide a pred akou prípadnou ujmom je potrebné takýmto opatrením naďalej maloleté deti chrániť, ako skúmal a vyhodnotil vzájomný vzťah medzi otcom a maloletými deťmi, jeho osobnú starostlivosť o deti a vplyv správania a konania otca voči matke (nebezpečné vyhrážanie z ktorého nebol v čase rozhodnutia súdu právoplatne odsúdený). Z rozhodnutia nevyplýva úvaha súdu, v akom rozsahu bolo konaním otca s následkom vážne narušenými vzťahmi medzi rodičmi zasiahnuté do priaznivého vývoja maloletých detí a to v miere, ktorá vyžaduje aj naďalej úplnú elimináciu otca zo života maloletých detí a prevažuje nad ich právom na zachovanie vzťahov so svojimi rodičmi a právom na zachovanie svojej totožnosti a rodinných zväzkov. Z odôvodnenia rozsudku nevyplýva, aký vplyv na konečné rozhodnutie súdu prvej inštancie hodnotil mali trestné konania vedené voči otcovi a vykonanie dôkazu znaleckými posudkami na otca a matku, ktoré boli relevantné v trestných konaniach vedených proti otcovi za skutky podľa oznámenia matky z 10/2020 (č. 115/2020, č. 119/2020 Ústavom pre znaleckú činnosť v Psychológii a Psychiatrii, spol. s r.o., Nové Zámky) a z ktorých súd iba citoval. Súdu prvej inštancie je potrebné vytknúť nevykonanie dôkazu výsluchom otca (ktorý bol v konaní zastúpený právnym zástupcom), dôvodiac iba tým, že postačovalo vychádzať z jeho písomných podaní, pričom od nariadenia výsluchu otca dožadným súdom (ktorý nebol realizovaný) do konečného rozhodnutia súdu otec žiadne písomné stanovisko k veci nepodal. Poukazovanie na vyjadrenie maloletého v kontexte s rozhodnutím o zákaze styku nepostačuje, a je potrebné ho vyhodnocovať v súvislosti s vekom maloletého a okolnosťou existencie rodičovského a partnerského konfliktu rodičov a skutočností, že maloletý nebol s otcom dlhodobo v žiadnom kontakte. Dôvodom pre ďalšie trvanie zákazu styku otca nemôže byť samo osebe iba vyjadrenie maloletého že si styk s otcom neželá.

42. Za popísanej situácie možno uzavrieť, že v súdnej veci súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (rozsudok súdu prvej inštancie nespĺňa náležitosti predpísané v § 220 ods. 2 CSP, nakoľko v ňom absentujú skutkové závery a dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil), že súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia nevykonával navrhované dôkazy a súčasne nesprávne a neúplne zistil skutočný stav veci (§ 62 ods. 1 CMP). Tento nedostatok nemožno napraviť odvolacím súdom (z dôvodu rozsiahlosti dokazovania), preto odvolací súd napadnutý

rozsudok podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP, v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP zrušil a podľa ust. § 391 ods. 1 CSP, v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

43. V ďalšom konaní súd prvej inštancie doplní dokazovanie smerujúce k odstráneniu vyššie uvedených pochybení, tak ako ich naznačil odvolací súd tak v otázke výživného na maloleté deti ako aj v spornej otázke o návrhu matky na zákaz styku otca s maloletými deťmi. Na základe kvalifikovaného dokazovania, vrátane zabezpečenia výsluchu otca, vyhodnotí a zdôvodní určenie výživného a jeho výšku na maloleté deti a rozhodnutie o návrhu matky na zákaz styku otca s maloletými deťmi. Komplexne objasní a zhodnotí schopnosti, možnosti a zárobkové pomery oboch rodičov za celé posudzované obdobie, pri nespokojnosti rodičov relevantné listinné dôkazy zadováži sám. Zhodnotí dôvodnosť a nevyhnutnosť osobných mesačných nákladov rodičov s poukazom na ich životnú úroveň a ich vplyv na výšku výživného na maloleté deti. Vyhodnotí a ustáli výšku priemerných mesačných nákladov na maloleté deti a uvedie, ktoré matkou vyčíslené ale aj preukázané náklady považuje za dôvodné, či niektoré z nich považuje za dôvodné čiastočne, v akej výške a prečo. Opätovne sa bude zaoberať dôvodnosťou návrhu matky na zákaz styku otca s maloletými deťmi, či sú splnené predpoklady odôvodňujúce takýto zásah do rodičovských práv otca v nadväznosti na záujem maloletých detí a ich právo na zachovanie vzťahov so svojimi rodičmi a rodinných zväzkov. Dôvodnosť návrhu matky zhodnotí v reálnom čase a bude vyhodnocovať, či ďalšie trvanie zákazu styku otca s maloletými deťmi je v ich najlepšom záujme. Bude zisťovať stav trestných konaní vedených proti otcovi, vyhodnotí a konkretizuje dopad jeho prípadného protispoločenského konania vo vzťahu na kvalitu jeho vzťahov s maloletými deťmi a v aktuálnom čase existenciu možného rizika ohrozenia fyzického a psychického zdravia, mravného vývoja maloletých detí alebo existencie iného zásadného negatívneho vplyvu otca nepriaznivo pôsobiaceho na vývoj maloletých detí. Vo veci rozhodne po zistení skutočného stavu v čase svojho rozhodnutia, na základe vykonania na vec vzťahujúceho sa dokazovania v súlade s § 188 a § 195 a nasl. CSP a § 204 CSP a súčasne umožní účastníkom konania vyjadriť sa k dôkazom (§ 182 CSP). Súd prvej inštancie sa v novom rozhodnutí bude dôsledne zaoberať všetkými skutočnosťami a zákonnými kritériami rozhodujúcimi pre rozhodnutie o zmene výšky výživného tak, aby zodpovedalo § 220 ods. 2 CSP. V rozsudku uvedie stručný a jasný výklad o tom, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa riadil pri posudzovaní návrhu matky, riadne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty účastníkov konania týkajúce sa predmetu konania, uvedie, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal, ako ich právne a skutkovo vyhodnotil a dôvod prípadného nevykonania účastníkmi navrhnutého dokazovania.

44. V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvej inštancie opätovne rozhodne o náhrade trov konania a v súlade s § 396 ods. 3 CSP a § 58 CMP vrátane náhrady trov odvolacieho konania.

45. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 2 ods. 1 CMP, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

file_0.jpg

file_1.wmf

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).